

**Олексюк Н.В.**  
молодший науковий співробітник  
відділу технологій відкритого навчального середовища  
Інституту інформаційних технологій  
і засобів навчання НАПН України, м. Київ

## **ВИКОРИСТАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ У РОБОТІ ВЧИТЕЛІВ**

Активне впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у сферу освіти вимагає від вчителів систематичного підвищення кваліфікації, а часом і додаткової підготовки: проходження курсів, тренінгів тощо. Для ефективного використання соціальних мереж у роботі вчителів необхідно постійно вдосконалювати і навіть докорінно змінювати навчальне середовище. Природно, що введення сучасних технологій у систему навчальної, виховної, методичної та управлінської діяльності закладів освіти призведе до змін в усіх напрямках освітнього процесу, зробить більш актуальним формування інформаційно-комунікаційної компетентності всіх його учасників.

Згідно досліджень соціологів 55% школярів проводять значний проміжок часу в соціальних мережах [2]. Термін «соціальна мережа» був введений в 1954 р. соціологом з Манчестерської школи Джеймсом Барнсом. У своєму дослідженні Івашньова С.В. [1] описує «соціальну мережу» як віртуальний майданчик, що забезпечує своїми засобами спілкування, підтримку, створення, розбудову, відображення та організацію соціальних контактів, у тому числі й обмін даними між користувачами і обов'язково передбачає попереднє створення облікового запису. Варто наголосити, що соціальна мережа спрямована на побудову спільнот в Інтернет-мережі, яка складається із користувачів різного віку зі схожими інтересами та діяльністю. Такий зв'язок здійснюється за допомогою сервісу внутрішньої пошти або миттєвого обміну повідомленнями.

Однією з перших соціальних мереж був американський портал Classmates.com, який розроблений в 1995 році. Проект виявився досить успішним, адже протягом декількох років почали з'являтися аналогічні сервіси [2]. На сьогоднішній день існує більш ніж 200 сайтів з можливостями організації соціальних мереж. У 2004 році була створена найбільша соціальна мережа у світі – Facebook. Більшість із соціальних мереж в Інтернеті є публічними та зосереджені на певних галузях: мережа для обміну фотографій Flickr ([www.flickr.com](http://www.flickr.com)), персональний онлайн щоденник LiveJournal ([www.livejournal.com](http://www.livejournal.com)), молодіжні соціальні мережі Connect.ua ([connect.ua](http://connect.ua)) та ВКонтакте ([vk.com](http://vk.com)), ділова соціальна мережа для професіоналів

Profeo (profeo.com.ua), соціальна мережа для науковців «Українські науковці у світі» (husw.com.ua) тощо.

У своєму дослідженні Яцишин А.В. [3], виокремлює основні характеристики функціонування віртуальних соціальних мереж:

- ✓ ідентифікація особи – відомості про особу (навчальний заклад, дата народження, улюблені книги, фільми та ін.);
- ✓ присутність на сайті – можна дізнатися, хто з користувачів в даний момент є в мережі, і долучитися до спілкування;
- ✓ статус стосунків між користувачами – визначення стосунків між користувачами (друзі, члени родини, однокласники та ін.);
- ✓ комунікація в мережі – спілкуватися з кількома користувачами мережі синхронно та асинхронно (особистого і групового спілкування, коментарів і оцінок фото, відео, рефератів, есе тощо);
- ✓ міні-групи – можна створити в середині віртуальної соціальної мережі об'єднання за інтересами;
- ✓ обмін матеріалами – є можливість поділитись з іншими користувачами (документами, фото, відео, закладками, презентаціями, книгами в цифровому форматі тощо).

На нашу думку, використання соціальних мереж у навчально-виховному процесі має низку переваг:

- обмін відомостями, спілкування з учнями, між групами, які знаходяться на відстані;
- реалізація творчого потенціалу;
- читання та коментування новин, різноманітних відомостей, фото та –відео матеріалів;
- обговорення різноманітних питань і тем;
- викладання і отримання потрібних відомостей про розклад занять, навчання, завдання та ін.;
- значний діапазон сервісів, різноманітність форм комунікації (опитування, голосування, форуми, коментарі, підписки, відправка персональних повідомлень та ін.), обмін цікавими і корисними посиланнями на інші ресурси;
- наявність фільтрації, яка простежується через стрічку новин і тому користувач має можливість не розгубитися в розмаїтті матеріалів;
- можливість групової діяльності, спільне планування і наповнення навчального контенту, власних електронних освітніх ресурсів;

- постійна взаємодія учня і вчителя в мережі у зручний для них час, та для організації індивідуальної роботи з кожним учнем. Підтримка навчальної теми в соціальній мережі дозволяє учням, які пропустили заняття виконувати завдання вдома. Такий підхід є важливим під час інклюзивної освіти, адже діти з особливими потребами не завжди мають змогу відвідати урок та прослухати наданий матеріал;
- наявність мобільної версії сторінок, що допомагає учневі та вчителі у зручний час та місці з будь якого пристрою (мобільний телефон, планшет, нетбук, ноутбук, смартфон тощо), що має підключення до Інтернет-мережі зайти на власну сторінку;
- можливість додання посилання на вподобану сторінку в Інтернет-мережі та коментування цих посилань;
  - високоякісна система захисту від спаму тощо.

Разом з тим, перебування користувачів у електронних соціальних мережах має негативні сторони: малофункціональна система пошуку нових друзів, швидке звикання до необмеженого перебування у мережі, погіршення стану здоров'я (втрата зору, порушення біоритму в організмі внаслідок недосипання, розлад нервової системи тощо), спілкування у віртуальних мережах не замінює людського спілкування та справжніх емоцій і відчуттів тощо.

Варто зазначити, що соціальні мережі можна застосувати для: групового навчання (для роботи в навчальних міні-групах); персонального навчання (для самоосвіти); випадкового навчання (можливість пізнавати щось нове несвідомо); внутрішньошкільного навчання (використання з метою інформування щодо функціонування навчального закладу та заходів, пов'язаних з цим). Соціальні мережі також доцільно використовувати для проведення позакласної роботи і для підтримки стосунків між учасниками олімпіад, змагань, літніх шкіл, семінарів, таборів, гуртків та ін., це дозволяє не тільки створити позитивний емоційний клімат заходів, а і підвищити якість проведення [3].

Ми передбачаємо, що використання електронних соціальних мереж допоможе позитивно впливати на ефективність процесу навчання. Тому у подальших дослідженнях варто дослідити досвід та умови використання електронних соціальних мереж у системі загальної середньої освіти.

#### **Список використаних джерел:**

1. Івашньова С. В. Використання соціальних сервісів та соціальних мереж в освіті / С. В. Івашньова // Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2012. – № 2. – С. 15-17.

2. Сазанов В.М. Социальные сети: Анализ – Технологии – Перспективы [Электронный ресурс] / В.М. Сазанов // Обзор. Лаборатория СВМ – Режим доступа: [www.ntl-cbm.narod.ru](http://www.ntl-cbm.narod.ru).

3. Яцишин А.В. Застосування віртуальних соціальних мереж для потреб загальної середньої освіти / А.В.Яцишин // Інформаційні технології в освіті. – 2014. – № 19. – С. 119–126.